

Een grensoverschrijdend boek

Verspreiding en vertaling

Nog nooit in de geschiedenis werd een katechismus in zoveel exemplaren verkocht en in zoveel talen vertaald: anno 1987 vonden bijna twee miljoen exemplaren hun weg over de gehele wereld en is hij in 17 andere talen te lezen. Alleen al in Nederland werden er in rekordtijd bijna een half miljoen exemplaren van verkocht, en stond de NK in 1967 op de lijst van best-sellers. Buitenlandse uitgeverijen toonden grote belangstelling voor dit boek, hetgeen ertoe leidde dat binnen amper twee jaar reeds een Franse, Duitse en Engelse editie beschikbaar was.

Niet altijd ging het pad van deze vertalingen over rozen. Dit gold m.n. voor de wijze van opname van de aanvullende vertaling van de kardinalenkommissie: als aparte brochure, als een apart tekst-gedeelte ingebonden bij de authentieke tekst, of ingeweven in de oorspronkelijke tekst? Onderstaand overzicht geeft in kort bestek de geschiedenis rond de vertalingen weer.

1966 Op 4 oktober 1966 wordt de NK tijdens een perskonferentie in Amsterdam officieel namens het Nederlandse episkopaat door kardinaal Alfrink gepresenteerd. Hij biedt het boek aan als een "veilige gids" voor de Nederlandse geloofsgemeenschap. Enkele maanden later, van december 1966 tot januari 1967, vermoedt men dat in Rome vertalingen gemaakt worden van stukken uit de NK; hetgeen afgeleid wordt uit het feit dat verschillende vertaalde stukken in Rome in gestencilde vorm circuleren.

1967 De Congregatie van de Clerus verbiedt in maart 1967 bij dekreet de verkoop van de NK in Rome.

In mei 1967 verschijnt een Duitse "studie-uitgave", gedrukt bij Herder & Herder in Freiburg, in ongeveer 400 exemplaren aan specialisten verstrekt, om hun mening over het boek te peilen.

Op 10 oktober 1967 verschijnt de *Engelse vertaling* bij Bums & Oates in Londen en de *Amerikaanse* bij Herder & Herder in New York. Bisschop Joyce van de Verenigde Staten trekt zijn imprimatur enige dagen later weer in, op verzoek van het Staatssecretariaat in Rome. Kardinaal Alfrink betreurt enkele weken later, op 2 november 1967, volgens een bericht in de *Osservatore Romano*, het verschijnen van de Engelse editie zonder zijn toestemming.

In oktober van dat jaar waarschuwen het Staatssecretariaat en de Congregatie voor de Geloofsleer engelsprekende bisschoppen voor de NK die in India, de Filipijnen en in verschillende Australische diocesen verboden wordt. In Engeland en Amerika begint de discussie over het boek - dat in 1968 in de Verenigde Staten een best-seller wordt - op gang te komen. In december 1967 ontvangt uitgeverij Herder & Herder te New York dan ook de prijs voor het beste in 1967 uitgegeven katholieke boek in de Verenigde Staten.

1968 Op 5 juni 1968 verschijnt de *Duitse* uitgave van de NK, gedrukt bij Dekker & V.d. Vegt te Nijmegen. Kardinaal Frings en aartsbisschop Schäufele distantiëren zich evenwel van Herder, die zij als de verantwoordelijke uitgever zien.

Een maand later, op 16 juli 1968, verschijnt de *Franse* vertaling, uitgegeven door IDO-C France. Kardinaal Lefèbvre geeft een korte afkeurende verklaring uit. Andere bisschoppen geven mondeling of schriftelijk blijk van hun voldoening. In hetzelfde jaar verschijnt de *Spaanse* en *Katalaanse* vertaling.

1969 Ondanks een waarschuwend brief, in augustus 1968, van het sekretariaat van de Italiaanse bisschoppenkonferentie aan alle bisschoppen van dat land, - waarin verzocht wordt de uitgevers ervan te overtuigen dat de NK niet moet worden uitgegeven - verschijnt de *Italiaanse* vertaling.

In datzelfde jaar verschijnt in Brazilië de *Portugese* vertaling.

1970 Behalve de *Deense* en de *Koreaanse* editie, verschijnt in dit jaar ook de *Kroatische* vertaling². Hoewel de vertaling in het Kroatisch in het diepste geheim werd voorbereid, werd het initiatief bekend bij kardinaal Seper, destijds voorzitter van de Congregatie voor de Geloofsleer, die onmiddellijk actie ondernam om publikatie in Joegoslavië te voorkomen. Desalniettemin gaf het standpunt van aartsbisschop Franić eind 1969 de doorslag tot publikatie, zodat de Kroatische vertaling in 1970 kon verschijnen.

1971 Dankzij de soepele houding van de hulpbisschop van Maribor, Vekoslav Grmić, kan de *Sloveense* vertaling zonder noemenswaardige problemen in 1971 verschijnen.

In dit jaar verschijnt ook de *Japanse* editie.

EERVOLLE LITERAIRE VERMELDING IN ITALIË

De jury - onder voorzitterschap van Rodolfo Doni en verder de leden Gaspare Barbiellini Amidei, Carlo Bo, Raffaele Cron, Mario Gozzini, Carlo Laurenzi, Gianpaolo Meucci, Gino Pompilio, Angelo Romanà, Giorgio Varanzini, Valerio Volpini - heeft 80 werken te beoordelen gekregen, waarvan zij er 10 heeft uitgezocht, waaronder de N K.

Hoewel van mening dat dit werk buiten het terrein van de literaire competitie viel, voelde de jury zich toch verplicht dit boek aan het lezend publiek aan te bevelen met een zeer bijzondere vermelding, hiermede unaniem het novum erkennende van de gevolgde methode: de opbouw van een authentieke spiritualiteit. Daarom ook hechten zij aan dit werk een waarde, die in de eeuwenlange geschiedenis van de religieuze beschouwing zeer zelden te vinden is.

Wat de kulturele belangrijkheid betreft, wijst de jury op de besliste overtreffing van de schoolse categorieën en van de schoolse taal in het voorhouden van het christendom, en de verwerving van een taalstijl die open, problematisch, wereldlijk, eigentijds en bovendien ook letterkundig hoogst origineel is, waardoor de volledige en onmiddellijke deelname van de hedendaagse lezer wordt gewekt. Dit veroorzaakt een feitelijke omkeer van de traditionele opzet van het gesprek, dat in het verleden vanuit God startte om bij de mens aan te komen; in dit werk start men daarentegen bij de konkrete ervaring- van de mens, om tot een actieve beschouwing te komen over die ervaring zelf, en tot een konstante konfrontatie met de evangelische boodschap, daarmee aan God de hele uiteindelijke betekenis van het geheim van de liefde teruggevend.

De jury onderstreept bovendien dat de NK een bewonderenswaardig even wicht toont tussen traditie en vernieuwing: een gevoel van jeugdige frisheid hervindend in de ervaring van een geloof dat vast geankerd zit in haar permanente waarden. In de duizelingwekkende versnelling bij zo veel bewogen ideeën en gebeurtenissen - een versnelling die al te snel de auteurs en hun werken dreigt uit te putten en te overrompelen - verschijnt de N K als een kostbaar 'vast punt' waarnaar men zich kan richten, zodat ook in Italië op het vlak van de cultuur de historische scheidsmuur tussen gelovigen en ongelovigen afgebroken zal kunnen worden-.

1975 De *Baskische* vertaling verschijnt.

1976 Uitgave van de *Bengaalse* en *Finse* editie.

1987 Hoewel de *Hongaarse* vertaling reeds in 1979 gereed lag, gaf kardinaal Lékai pas in juli 1985 toestemming voor verspreiding in Hongarije. De Hongaarse uitgave, welke in 1987 is verschenen, vormt een unicum in de geschiedenis van de vertalingen van de NK, omdat voor het eerst rechten werden verleend voor een uitgave waarin de aanvullingen van de kardinalenkommissie in de tekst verwerkt zijn³.

NOTEN

1. Voor de gebeurtenissen rond de Italiaanse vertaling zie het interview met mevrouw L. v. Wassenacr-Crocini elders in dit boek.
2. Voor meer informatie over de verspreiding en vertaling van de NK in Oost-Europa en Joegoslavië, zie het artikel van G. v. Dartel, elders in dit boek.
3. Zie het artikel van G. v. Dartel.

Nederlandse editie	(1966)	545.771
Amerikaanse editie	(1967)	351.879
Engelse editie	(1967)	101.211
Duitse editie	(1968)	522.731
Franse editie	(1968)	76.333
Spaanse/Katalaanse editie	(1968)	138.350
Italiaanse editie	(1969)	95.586
Portugese editie	(1969)	35.144
Deense editie	(1970)	7.623
Kroatische editie	(1970)	7.100
Koreaanse editie	(1970)	3.000
Japanse editie	(1971)	12.711
Sloveense editie	(1971)	5.384
Baskische editie	(1975)	2.900
Bengaalse editie	(1976)	700
Finse editie	(1976)	1.000
Hongaarse editie	(1987)	
TOTAAL		1.907.423

(Gegevens per ultimo 1986, gebaseerd op aantallen verkochte exemplaren, waarover door buitenlandse uitgevers rechten werden afgedragen)